

Dette har jeg selv erfaret i en af vore bedste Skoler. Den Maade, hvorpaa man har skaffet Vættelse tilveie i Skolerne, kan jeg dog ikke ganske billige, idet det er sket ved at bortkaste nogle Fag paa Halvveien, hvoriblandt idetmindste et, saa forekommer det mig, burde fortsættes til Enden af Skolen, nemlig det franske Sprog. Der har vel imidlertid ikke været Andet for at gjøre. — Jeg tror imidlertid, at Skoleplanen af 1850 havde tvende meget væsentlige Feil, og dem vil jeg her nævne, fordi det ærede Medlem ogsaa i gaar berørte de paagældende Spørgsmaal. Den ene Feil havde han maasse selv lidt Skyld i, idet han burde have holdt noget stærkere paa sit eget Fag, end han gjorde. Denne Feil var, at man besluttede at benytte det tydske Sprog til grammatikalste Exercits, som det ærede Medlem i gaar udtrykte sig, eller som Grundlag for den almindelige grammatikalste Undervisning. Jeg tror, at dette var et Feilgreb. Jeg tror, at man hertil burde have beholdt det latinske Sprog, fordi det er bedre skiftet dertil end det tydske, og fordi overhovedet intet af de levende Sprog egner sig til at bruges paa denne Maade. At det danske Sprog ikke kunde bruges, er jeg fuldstændig enig med det ærede Medlem i; jeg er enig med ham deri ikke af Kjærlighed til Sproget, men fordi dets Formlære er saa lidt udviklet, at den slet ikke er tjenlig i denne Retning. Skulde noget levende Sprog bruges, saa var det tydske ganske vist det, som det var rigtigst at bruge. Men Brugen deraf har været Skyld i, at Børnene ere blevne for stærkt inercerede i det Tydske. Naar en anset Skolemand har sagt, at Børnene netop lærte at faa Afkly for det Tydske, fordi de bestæftigede sig saa meget dermed, saa kalder jeg denne Tale for en Sofisme. Jeg tror, at jo lettere man lærer at bevæge sig i et Sprog, jo mere man undervises i det, destomere fristes man ogsaa til at benytte det, og destomere fæstner dets Udtryksmaade og dets Bygning sig i hele Tanke-

gangen. Og jeg tilskriver det tydske Sprogs Indførelse som Grundlag for den grammatikalste Uddannelse, dog ikke dette alene, men dette i Forbindelse med den hele filosofiske Strømning, som kom ind fra Tydskland omtrent paa samme Tid, nemlig omtrent i 1838, den Omstændighed, at vort Skriftsprog virkelig ikke siden har udviklet sig videre i Renhed, uagtet den samtidige stærke nationale Bevægelse paa den anden Side har staet imod, men at der meget mere har indlistet sig mange tydske Udtryk og Talemaader i vort Skriftsprog. Jeg kan imidlertid dog finde en meget forklarlig Grund til, at man har sig saaledes ad. Det omtalte Skridt skete, som jeg nylig mindede om, i 1843, og dengang betragtede man i Almindelighed den danske Stat som halv dansk og halv tydsk, og det var jo da saa ret naturligt, at de danske Børn ogsaa fik en grundig Undervisning i Tydsk. Da Skoleplanen imidlertid kom til Udførelse ved alle Skolerne, hvilket først skete i 1850, vare Betragtningerne i saa Henseende allerede forandrede, og der burde derfor da vistnok være sket en Forandring i dette Stykke. Og efter 1864 vil det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds vist erkende, at den nævnte Indretning er en Urimelighed, eller at det tidomtaltte Hensyn idetmindste ikke kan gjøres gjældende til Fordel for den. — Den anden Feil ved Skoleplanen af 1843 var, at der ved den sørgedes for lidt for Modersmaalet. Det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Madvig) sagde vel i gaar, at Modersmaalet skulde pleies i Hjemmet, og at der var dets naturlige Jordbund. Dette er nu ogsaa sandt, forsaavidt der er et Hjem, der i saa Henseende har en god Jordbund. Men, hvor Forældrene ikke selv have modtaget nogen ordentlig Undervisning i deres Modersmaal, hvor Moderen maasse taler kjøbenhavnsk og Faderen jydsk, og hvor Ingen af dem er Sprog talenter, der skulde Børnene ganske vist ikke i Hjemmet faa megen Kundskab om, hvad der er smukt og godt Dansk eller ikke. Og desuden trænger